

Nieuwsbrief ERF Updates

Nummer 4, 2022

Redactie: mr. F.M.H. Hoens.

INHOUDSOPGAVE

Hof

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2022:954](#) 08-02-2022

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2022:305](#) 08-02-2022

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2022:301](#) 08-02-2022

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2022:118](#) 01-02-2022

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2022:534](#) 25-01-2022

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2022:115](#) 18-01-2022

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2021:4185](#) 21-12-2021

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2021:4282](#) 07-12-2021

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2021:2845](#) 31-08-2021

Rechtbank

[Rechtbank Noord-Nederland, ECLI:NL:RBNNE:2022:221](#) 02-02-2022

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2022:701](#) 26-01-2022

[Rechtbank Noord-Nederland, ECLI:NL:RBNNE:2022:136](#) 26-01-2022

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2022:546](#) 25-01-2022

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2022:601](#) 21-01-2022

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2022:600](#) 20-01-2022

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2022:472](#) 19-01-2022

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2022:313](#) 19-01-2022

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2021:10018](#) 29-12-2021

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2021:12576](#) 21-12-2021

Antillen

Gerecht in eerste aanleg van Curaçao, ECLI:NL:OGEAC:2022:9 07-02-2022

RECHTSPRAAK

Verbeurdverklaring na verzwijgen van overboeking/vordering van nalatenschap op erfgenaam.

Het hof bevestigt het oordeel van de rechtbank dat door erflaatster circa € 167.000 onverschuldigd is betaald aan haar levenstestamentgemachtigden c.q. dat zij dit bedrag onrechtmatig aan erflaatsters vermogen hebben onttrokken. Tevens houdt het hof het ervoor dat voldoende vaststaat dat een van de levenstestamentgemachtigden/mede-erfgenamen een bankafschrift heeft vervalst teneinde de ontvangst van een substantieel gedeelte van genoemde € 167.000 (te weten een bedrag van € 44.000) aan het zicht te onttrekken van de overige erfgenaam/erfgenamen. Door aldus te handelen is dit bedrag verzwegen en/of verborgen gehouden als bedoeld in artikel 3:194 BW waardoor de betreffende levensgemachtigde/mede-erfgenaam diens aandeel in dit tot de nalatenschap behorende bedrag (van € 44.000) aan de overige deelgenoten heeft verbeurd. Een en ander verandert niet door het naderhand alsnog verschaffen van een volledig en niet vervalst bankafschrift; inkeer nadat is verzwegen, leidt niet tot verval van verbeurdverklaring.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 31-08-2021

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2021:2845

Zaaknummer: 200.289.131/01

Rechters: M.C. Schenkeveld, C.M.J. Peters en T.A.M. Tjhuis

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

***Ongelijke behandeling van kinderen bij het doen van giften is
aanwijzing dat deze niet-gebruikelijk zijn.***

Erflater laat vier kinderen achter. Twee van hen zijn onderfd en de andere twee zijn tot enig erfgenamen benoemd. In geschil is of een aantal van de tijdens leven door erflater aan de twee van hem ervende kinderen (alsmede aan een kleinkind) gedane schenkingen gebruikelijk en niet-bovenmatig zijn (art. 4:69 lid 1 onder b BW) en derhalve al dan niet in aanmerking moeten worden genomen bij de berekening van de legitimaire massa (art. 4:65 BW). Het enkele feit dat de schenkingen het jaarlijks vrijgestelde bedrag voor de schenkbelasting niet te boven gaan, kán een aanwijzing zijn dat deze niet als bovenmatig worden beschouwd, maar vormt daarvoor géén zelfstandige grond. Of sprake is van gebruikelijke en niet-bovenmatige schenkingen moet worden beoordeeld naar de omstandigheden van het concrete geval, waaronder het vermogen van de erflater of zijn relatie tot de begiftigde.

In dat kader overweegt het hof dat de betreffende giften niet zijn gedaan ter gelegenheid van een verjaardag, huwelijk, Sinterklaas of Kerst en bovendien slechts aan twee van de vier kinderen en aan één kleinkind. Tevens ontbreekt een concrete reden voor het schenken. Dit brengt met zich dat moet worden aangenomen dat niet vrijgevigheid het doel was van de schenkingen, maar het besparen van erfbelasting en per saldo benadelen van de twee onderfd kinderen. Het stond overledene vrij om de giften met dat oogmerk te doen, maar de beschermingsgedachte van de legitieme portie brengt met zich dat de giften niet-gebruikelijk en bovenmatig zijn.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 21-12-2021

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2021:4185

Zaaknummer: 200.281.207/01

Rechters: T.A.M. Tjhuis, H.A. van den Berg en C.M.J. Peters

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Zonder ruimschoots voldoende verklaring is executeur onbevoegd.

Nádat de erfgenamen een verklaring van beneficiaire aanvaarding van de nalatenschap hebben getekend, maar vóórdát deze verklaring is ingeschreven in het boedelregister, vestigt de executeur ter uitvoering van een legaat aan haarzelf bij notariële akte het recht van vruchtgebruik van tot de nalatenschap behorende certificaten van aandelen in een bv. In de onderhavige procedure komt de geldigheid van die transactie aan bod. Dit mede in verband met een bij de ondernemingskamer ingediend enquêteverzoek.

De volgende aspecten zijn relevant. Inschrijving in het boedelregister is géén constitutieve voorwaarde (art. 4:191 lid 1 tweede volzin BW) voor beneficiaire aanvaarding. Dit betekent dat de taak van de executeur is geëindigd tenzij door deze een ruimschoots voldoende verklaring is afgelegd (art. 4:149 lid 1 sub d jo. 4:202 lid 1 sub a BW).

Het hof constateert dat betrokken partijen al vóór het passeren van de akte afgifte legaat wisten dat de nalatenschap beneficiair was aanvaard. Het hof volgt de executeur niet in haar stelling dat zij door het ondertekenen van de akte afgifte legaat impliciet een (immers vormvrije) ruimschoots voldoende verklaring heeft afgelegd. Niet alleen is niet duidelijk dat de executeur dit met de ondertekening van die akte heeft beoogd, maar de executeur licht ook onvoldoende toe waarom door haar geen expliciete ruimschoots voldoende verklaring is afgegeven. In dat kader wordt belang gehecht aan het gegeven dat ter zitting bleek dat de omvang van de boedel na het overlijden onduidelijk was en dat de executeur toen geen ruimschoots voldoende verklaring wenste af te leggen. Daarmee is duidelijk dat de executeur op het tijdstip van het passeren van de akte afgifte legaat wist dat zij een dergelijke verklaring niet af zou (kunnen) leggen. Daarmee staat vast dat de executeur niet bevoegd was om het vruchtgebruik ten behoeve van zichzelf te vestigen. Het in artikel 4:149 lid 3 BW bepaalde maakt dit niet anders. Nu de voormalig executeur geen vruchtgebruikster is geworden, behoort zij niet tot de kring van personen die een enquêteverzoek kunnen doen, en is zij niet-ontvankelijk in haar daartoe strekkend verzoek aan de ondernemingskamer.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 07-12-2021

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2021:4282

Zaaknummer: 200.300.352/01 OK

Rechters: C.C. Meijer, A.J. Wolfs, T.A.M. Tjhuis, S. ten Have en G. van Vollenhoven-Eikelenboom

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Pensioengelden onttrokken aan pensioen-bv. Persoonlijk ernstig verwijt aan bestuurder, erfgenamen aansprakelijk op grond van saisine.

Het huwelijk tussen man A en vrouw B (eiseres in onderhavige procedure) is in 2012 door echtscheiding ontbonden. In dat kader moesten onder meer de door A in eigen beheer opgebouwde pensioenrechten worden verevend. Het echtscheidingsconvenant is door diverse partijen ondertekend waaronder A, B en (mede) in zijn hoedanigheid van bestuurder van de betreffende vennootschappen door X, de broer van de man. Vanuit erfrechtelijk perspectief is relevant dat X in 2016 overlijdt en dat zijn (nieuwe) echtgenote Y (de gedaagde) diens enig erfgename is. In 2018 stuurt Y namens de vennootschap een bericht aan B dat er onvoldoende liquiditeiten zijn om de pensioenverplichtingen jegens B te kunnen voldoen. B stelt dat de overleden X als bestuurder onrechtmatig jegens haar heeft gehandeld doordat hij in de wetenschap dat de middelen van de vennootschap exclusief voor de pensioenverplichtingen waren bestemd, toch vermogen aan de bv heeft onttrokken. De rechtbank volgt B in dit betoog en oordeelt dat Y als erfgename van X jegens B op grond van het bepaalde in artikel 4:182 jo. 4:184 BW aansprakelijk is voor de uit het onrechtmatig handelen van X voortvloeiende schade.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 29-12-2021

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2021:10018

Zaaknummer: C/03/286782 / HA ZA 20-646

Rechters: T.A.J.M. Provaas

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Artikel 4:198 BW geen middel tot beëindiging afwikkelingsimpasse.

Na beneficiaire aanvaarding dient de nalatenschap te worden vereffend en zijn alle erfgenamen vereffenaar (art. 4:195 lid 1 BW). In die situatie oefenen de erfgenamen hun bevoegdheden tezamen uit, tenzij de kantonrechter anders bepaalt (art. 4:198 BW).

Onenigheden tussen de erfgenamen hebben ertoe geleid dat zij er samen 'niet uit komen'. Dit is reden voor een van de vereffenaars/erfgenamen om een verzoek in te dienen om haar de vereffenaarsbevoegdheden alleen te laten uitoefenen. De kantonrechter wijst het verzoek af aangezien artikel 4:198 BW de rechter slechts een beperkte bevoegdheid geeft om af te wijken van het wettelijke standaardregime. Daarbij moet worden gedacht aan de situatie dat een of meer vereffenaars niet in staat of niet beschikbaar is/zijn om de bevoegdheden uit te oefenen. Onenigheid tussen de erfgenamen over de afwikkeling van de nalatenschap is echter géén grond om aan een of meer erfgenamen zijn/hun vereffenaarsbevoegdheden te ontnemen.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 21-12-2021

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2021:12576

Zaaknummer: 9161586

Rechters: M.C. van Rijn

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Rechtbank deelt certificaten van aandelen toe aan erfgenamen met zeggenschap in Stak.

Erflater A is in 2010 overleden. Als erfgenamen laat hij achter C, zijn tweede echtgenote alsmede vijf kinderen: twee zonen uit zijn huwelijk met zijn echtgenote C, en drie dochters uit zijn eerder huwelijk met echtgenote B. Erflater heeft echtgenote C alsmede zijn vijf kinderen voor gelijke delen tot zijn erfgenamen benoemd. Tot de nalatenschap van A behoren onder meer certificaten van aandelen. Echtgenote C en een zoon/erfgenaam van de overledene zijn (mede) bestuurders van de Stak die de aandelen houdt.

Alle betrokken partijen verzoeken weliswaar de rechtbank om de verdeling van de nalatenschap vast te stellen (art. 3:185 BW), maar zij verschillen van mening over wijze waarop (met name) de certificaten moeten worden verdeeld. Eisers wensen dat aan iedere erfgenaam certificaten worden toegedeeld naar evenredigheid van de respectievelijke erfdelen. De gedaagden willen toedeling van de certificaten aan de erfgenamen die (mede) de zeggenschap hebben binnen de Stak. Deze laatsten (eisers) worden daarmee overbedeeld en zouden dan tevens moeten worden verplicht om de daarmee corresponderende onderbedelingsvordering aan de andere erfgenamen (gedaagden) te voldoen/vergoeden. De rechtbank acht deze laatste wijze van verdeling passend en geboden. Daarvoor is mede van belang het gegeven dat eisers wél en gedaagden géén zeggenschap hebben in de Stak. Relevant is ook dat sinds het overlijden van erflater gedaagden géén en eisers wél (indirect) voordeel hebben genoten van de certificaten. Volgens de rechtbank is toedeling (van een deel) van de certificaten aan de gedaagden voor hen zeer ongunstig en ontbreekt daarvoor een rechtvaardiging. De rechtbank deelt de certificaten toe aan eisers en bepaalt dat zij de vergoeding van de overwaarde wegens overbedeling in termijnen kunnen voldoen.

Instantie: Gerecht in eerste aanleg van Curaçao

Datum uitspraak: 07-02-2022

ECLI: ECLI:NL:OGEAC:2022:9

Zaaknummer: CUR201200056

Rechters: P.E. de Kort

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Gebruik machtiging tegeldemaking woning is geen misbruik van bevoegdheid.

De door moeder tijdens leven aan haar zoon gegeven toestemming om in haar woning te verblijven, is anders dan door de zoon wordt betoogd, géén mondelinge overeenkomst tot gebruik en genot van de woning voor onbepaalde tijd. Zo al sprake is van een door moeder verleend ‘persoonlijk gebruiksrecht’, is daarmee niet gezegd dat dit gebruiksrecht niet kan worden beëindigd. Onder verwijzing naar een door de zoon gemelde passage in Asser-Perrick 3-V, nr. 14, ziet het hof in de feiten en omstandigheden geen door moeder voor haar overlijden getroffen regeling voor de wijze waarop na haar overlijden de zoon (de deelgenoten) de woning (het goed) mag gebruiken. Dit betekent dat de andere erfgenamen conform een reeds eerder aan hen verleende rechterlijke machtiging de woning te gelde kunnen maken. Gebruik van deze machtiging is volgens het hof géén misbruik van recht, het belang van de zoon bij voortgezet gebruik van de woning is al gewogen bij de afweging of de machtiging tegeldemaking zou moeten worden verleend.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 18-01-2022

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2022:115

Zaaknummer: 200.296.998_01

Rechters: W.J.J. Los, L.S. Frakes en T.J. Dorhout Mees

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Door oud testament is de wettelijke verdeling niet van toepassing.

Erflater heeft in 1990 (en dus onder het oude erfrecht) over zijn nalatenschap beschikt. In zijn testament heeft hij zijn kinderen uit zijn eerste huwelijk en zijn vriendin tot zijn erfgenamen benoemd. Tevens is aan zijn vriendin gelegateerd (voor een periode van drie jaar na zijn overlijden) het zakelijk recht van gebruik en bewoning van de door hen bewoonde woning. In 1996 is erflater met zijn vriendin getrouwd. Erflater overlijdt onder de werking van het nieuwe erfrecht.

Tussen de kinderen en de tweede echtgenote is discussie of de wettelijke verdeling (art. 4:13 BW) van toepassing is. In eerste aanleg oordeelde de rechtbank dat dit niet het geval is. Het hof overweegt dat de onder het oude erfrecht gemaakte uiterste wil geldig is en blijft (art. 127 OBW). Verder volgt uit de tekst van het testament niet dat erflater heeft bedoeld dat zijn vriendin de enig hoofdgerechtigde tot de goederen van de nalatenschap zou zijn. Daarvoor zijn onder meer bepalend de erfstelling ten gunste van de kinderen alsmede het ontbreken van een testamentaire regeling die ook onder het oude erfrecht kon worden gemaakt op grond waarvan de vriendin de enig hoofdgerechtigde tot de goederen zou zijn geworden. Het hof bekrachtigt het vonnis van de rechtbank.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 01-02-2022

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2022:118

Zaaknummer: 200.298.598/01

Rechters: E.A. Mink, A.N. Labohm en S.H.M. van der Heiden

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Impliciete medewerking erfgenamen maakt verleende koopoptie geldig.

Hoewel mede deel uitmakend van de door het vooroverlijden van haar echtgenoot ontbonden en nadien niet verdeelde huwelijksgemeenschap is de door erflaatster/moeder zonder medewerking van de overige erfgenamen aan haar zoon verstrekte koopoptie geldig. De rechtbank leidt uit het feitencomplex af dat alle overige erfgenamen met de koopoptie hebben ingestemd.

Instantie: Rechtbank Noord-Nederland

Datum uitspraak: 26-01-2022

ECLI: ECLI:NL:RBNNE:2022:136

Zaaknummer: C/18/202513 / HA ZA 20-255

Rechters: M. Sanna

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

In het testament genoemd bedrag van inbrengverplichting heeft geen doorslaggevende betekenis.

Erflater Y heeft zijn dochters A en B tot zijn erfgenamen benoemd. Verder staat in het testament dat het de bedoeling is van erflater dat beide kinderen per saldo evenveel verkrijgen uit zijn vermogen/nalatenschap. In verband met een (mogelijk) tijdens leven ontstaan verschil is tevens de verplichting opgenomen tot inbreng van door hem aan hen gedane giften. In dat kader is in het testament vermeld dat het verschil tussen aan de dochters gedane giften op dat moment € 194.000 bedraagt ten gunste van dochter A.

In conventie respectievelijk reconventie vorderen beide zussen een verklaring voor recht dat de ander € 194.000 moet inbrengen.

Interessant is dat de rechtbank geen doorslaggevende betekenis toekent aan de zinsnede over het verschil in giften van € 194.000. Dochter A heeft uitgebreid gemotiveerd dat en waarom dit bedrag niet klopt en stelt daarnaast dat ook B nog (diverse) bedragen heeft ontvangen. Ook neemt de rechtbank aan dat een erfgenaam niet is gebonden aan een dergelijk eenzijdig door een erflater in diens uiterste wil vermeld bedrag. Bij gebreke aan overeenstemming tussen A en B over de door ieder van hen ontvangen giften en een sluitende verklaring over de hoogte van het bedrag in het testament, benoemt de rechtbank een onafhankelijke deskundige die onderzoekt, vaststelt en rapporteert over de door A en B ontvangen giften.

Instantie: Rechtbank Noord-Nederland

Datum uitspraak: 02-02-2022

ECLI: ECLI:NL:RBNNE:2022:221

Zaaknummer: C/19/134396/HA ZA 21-4

Rechters: S.M. Schothorst

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Door hertrouwen opeisbare vorderingen van de kinderen ter zake van het overlijden van hun moeder op vader zijn bij diens overlijden inmiddels verjaard.

A en B zijn kinderen uit het huwelijk van erflater 1 en moeder 1. Moeder 1 overlijdt in 1987 en heeft in haar testament bepaald dat de vorderingen van A en B uit hoofde van de ouderlijke boedelverdeling (art. 1167 Oud BW) op vader 1 mede opeisbaar zijn in de gevallen genoemd in artikel 1:160 BW (hertrouwen) en diens overlijden. In 1988 hertrouwt vader 1 met moeder 2. Vervolgens overlijden moeder 2 en vader 1 respectievelijk in 2016 en 2018. In het kader van de afwikkeling van de huwelijksgoederengemeenschap/nalatenschap tussen/van vader 1 en moeder 2 ontstaat tussen A en B en de erfgenamen van moeder 2 een geschil of de vorderingen van A en B uit hoofde van het overlijden van moeder 1 zijn verjaard.

Volgens het hof staat vast dat de vorderingen van A en B op vader 1 onmiddellijk opeisbaar zijn geworden door diens hertrouwen. Daarmee wordt niet meer toegekomen aan het overlijden van vader 1 als opeisbaarheidsgrond. Het testament bevat geen optie op grond waarvan A en B een keuze hebben tussen opeisen van de vordering bij hertrouwen óf opeisen bij overlijden. A en B hebben ook niets aangevoerd dat leidt tot een dergelijke uitleg van de testamentaire opeisbaarheidsclausule. Het betoog van A en B dat in 2005 mondeling met vader 1 is overeengekomen dat zij hun vorderingen pas zullen opeisen na zijn overlijden, slagen niet. Zelfs als sprake zou zijn van een dergelijke afspraak, stond het partijen niet vrij om af te wijken van de andersluidende testamentaire opeisbaarheidsclausule en de wettelijke verjaringstermijnen. Dit betekent dat de vorderingen van A en B op 15 oktober 2008 zijn verjaard (art. 3:306 en 3:313 BW en art. 73 OBW). Het betoog dat de verjaring is gestuit door een in 2005 door A aan vader 1 gestuurde brief, slaagt niet. Na de eventuele stuiting is immers een nieuwe en inmiddels (ook) verstreken verjaringstermijn van vijf jaar gaan lopen (art. 3:319 BW). Anders dan door A en B gesteld, is bovendien geen sprake van zo uitzonderlijke omstandigheden dat het beroep van de erfgenamen van moeder 2 op verjaring naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid (art. 6:2 BW) onaanvaardbaar zou zijn.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 08-02-2022

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2022:301

Zaaknummer: 200.274.497_01

Rechters: H.A.W. Vermeulen, M.E. Smorenburg en P.S. Kamminga

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Tijdens leven volmachtgever overschrijdt gemachtigde volmacht, executeur komt met succes in geweer tegen gesloten koopovereenkomst.

A geeft tijdens leven een onherroepelijke en niet door haar overlijden eindigende volmacht aan X om namens haar onroerend goed te verkopen en leveren. Kort daarop verkoopt X het onroerend goed aan Y. Opmerkelijk is dat Y een aan X gelieerde vennootschap is en dat de condities van de transactie – onder meer uitstel van levering en betaling koopsom tot een door Y te bepalen tijdstip – Y de mogelijkheid bieden tot risicoloze grondspeculatie. Na het overlijden van A geeft gemachtigde X opdracht aan een notaris om de levering van het onroerend goed in gang te zetten. De door A in haar testament benoemd executeur-afwikkelingsbewindvoerder verzet zich hiertegen.

Het hof kwalificeert de volmacht als een lastgeving als bedoeld in artikel 7:414 e.v. BW. Dit betekent dat hoewel in casu geen sprake is van een echte Selbsteintritt (art. 7:416 en 7:417 BW) het (in)direct belang van X bij de totstandkoming van de koopovereenkomst relevant is. Dit indirect belang brengt met zich dat X verplicht was om zijn last-volmachtgever A daarvan in kennis te stellen (art. 7:418 lid 1 BW). Nu geen sprake is van de in artikel 7:418 lid 1 BW opgenomen uitzondering op dit kennisgevingsvoorschrift, oordeelt het hof dat X onbevoegd was tot het aangaan van de koopovereenkomst. Hieraan verbindt het hof de conclusie dat de koopovereenkomst geen rechtsgevolg heeft. Ten aanzien van Y constateert het hof dat deze onrechtmatig heeft gehandeld jegens A, aangezien is geprofiteerd van de toerekenbare tekortkoming van X bij het gebruik van de volmacht.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 08-02-2022

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2022:305

Zaaknummer: 200.276.861_01

Rechters: P.W.A. van Geloven, L.S. Frakes en G.J.S. Bouwens

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Vordering tot verdeling toegewezen, geen sprake van (impliciete) verplichting om geen verdeling te vorderen c.q. onrechtmatigheid door dit wel te doen.

Na het overlijden van vader zijn diens zoon en twee dochters de enig erfgenamen. Tot de nalatenschap behoren diverse goederen waaronder een tweetal NSW-gerangschikte landgoederen met diverse opstallen en verdere aanhorigheden. Die landgoederen c.a. zijn vooralsnog onverdeeld gebleven. In 2020 heeft een van de dochters haar een derde deel in eigendom overgedragen en geleverd aan een stichting.

Thans wordt door de zoon onder meer gevorderd dat de rechtbank de wijze van verdeling van de landgoederen vaststelt conform de door hem voorgestelde wijze. In reconventie vordert de stichting een verklaring voor recht dat de zoon door verdeling te vorderen onrechtmatig handelt jegens de stichting. In het oog springt dat de rechtbank onder verwijzing naar de parlementaire geschiedenis en in afwijking van de partijstandpunten ter zake vaststelt dat de tussen partijen bestaande gemeenschap geen bijzondere gemeenschap (van nalatenschap) is. Door de overdracht in 2020 van het aandeel van de zus aan de stichting is – zo de rechtbank – een eenvoudige gemeenschap ontstaan waarvan ieder der deelgenoten – in beginsel – verdeling kan vorderen (art. 3:178 lid 1 BW).

Vervolgens volgt de rechtbank de stichting niet in de stelling dat de zoon door zijn houding en mededelingen tijdens de besprekingen in het kader van de overname van het onverdeelde aandeel van de zus het gerechtvaardigd vertrouwen heeft gewekt dat de gemeenschap na die overname onverdeeld zou blijven. De medewerking van de zoon aan de transactie met de zus leidt niet tot een andere conclusie. Dat geldt evenzeer voor het feit dat de zoon aan die medewerking geen voorwaarden had verbonden. Niet valt in te zien waarom de zoon uitdrukkelijk had moeten duidelijk maken dat die medewerking géén verplichting inhield om nadien geen verdeling te vorderen.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 19-01-2022

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2022:313

Zaaknummer: C/02/382708 / HA ZA 21-99

Rechters: J.J.M. Van Lanen

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Legitieme portie vastgesteld conform vordering nu erfgenaam weigert informatie te verstrekken.

De langstlevende echtgenote en mede-erfgename van overledene blijft ondanks diverse ter zake gevoerde procedures in gebreke bij de verstrekking van de gegevens die noodzakelijk zijn om de omvang van de vordering van de legitimaris vast te stellen (art. 4:78 BW). Dit is reden voor de rechtbank om de omvang van de legitieme portie vast te stellen conform hetgeen eiser heeft gevorderd. Daarnaast wordt de langstlevende veroordeeld tot vergoeding van de door de legitimaris gemaakte buitengerechtelijke incassokosten. Daartoe toetst de rechtbank aan de dubbele redelijkheidstoets van artikel 6:96 lid 2 sub c BW.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 19-01-2022

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2022:472

Zaaknummer: C/03/279457 / HA ZA 20-338

Rechters: N.H.J. Lafghani

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Niet tijdige nakoming sublegaat leidt tot verval erfstelling en legaat.

Erflater heeft zijn echtgenote overleden en zijn zoon en dochter tot zijn enig erfgenamen benoemd. Teneinde de continuïteit en het voortbestaan van zijn onderneming te bevorderen, is tevens als sublegaat ten laste van de dochter en ten gunste van de zoon een legaat opgenomen van al de (certificaten van) aandelen in de holding waarbinnen het bedrijf werd uitgeoefend. Het sublegaat moest binnen zes maanden na het overlijden van erflater zijn uitgevoerd, bij gebreke waarvan de makingen ten gunste van de dochter vervallen. Na uitleg over de strekking van de vervaltermijn (erflater beoogde een strakke termijn van zes maanden en geen zachte en onzekere termijn die gekoppeld was aan de waardevaststelling van de (certificaten van) de aandelen) constateert het hof dat de aandelen niet binnen de termijn zijn geleverd en dat de makingen aan de dochter zijn vervallen.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 25-01-2022

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2022:534

Zaaknummer: 200.255.293

Rechters: J.H. Lieber, R.A. Dozy en M.M.H.A. Moes

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Erfgenamen ontvankelijk ondanks dat uit dagvaarding niet blijkt dat zij als vereffenaar optreden.

Erflater heeft zijn kinderen tot zijn erfgenamen benoemd en aan zijn echtgenote diverse legaten toegekend, waaronder een legaat van het vruchtgebruik van woning en inboedel alsmede het legaat van een vierde aandeel in die woning. De kinderen hebben de nalatenschap beneficiair aanvaard en zijn gezamenlijk de vereffenaars (art. 4:195 lid 1 BW). Tussen de kinderen en de echtgenote zijn diverse conflicten gerezen mede als gevolg waarvan de legaten nog niet zijn afgegeven. In kort geding vorderen de erfgenamen onder meer machtiging (art. 3:174 lid 1 BW) om een verkoopopdracht ter zake van de woning te kunnen verstrekken en na verkoop daarvan, de tijdige ontruiming door de echtgenote. Het verweer van de echtgenote dat de kinderen niet-ontvankelijk zijn aangezien zij handelen in hoedanigheid van erfgenamen en niet die van vereffenaar, wordt door de rechtbank gepasseerd. Daartoe overweegt de voorzieningenrechter dat het voor partijen duidelijk is in welke hoedanigheid de kinderen optreden, te weten die van vereffenaar/erfgenaam. Door de hoedanigheid vereffenaar niet in de dagvaarding te noemen, wordt de echtgenote op geen enkele wijze in haar belangen geschaad. Daarbij speelt tevens een rol dat de vorderingen worden afgewezen, aangezien de nalatenschap nog in het stadium van de vereffening verkeert, en met de vorderingen de verdeling daarvan is beoogd.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 25-01-2022

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2022:546

Zaaknummer: C/09/621392 / KG ZA 21-1149

Rechters: T.F. Hesselink

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De rechtbank is onbevoegd tot kennisneming van het verzoek tot ontslag van de executeur.

Erflaatster heeft haar stiefzoon X alsmede de kinderen van haar dochters Y en Z tot haar erfgenamen benoemd. De minderjarige kleinkinderen hebben de nalatenschap beneficiair aanvaard. Stiefzoon X en dochter Y zijn tot executeur benoemd, zij zijn uitsluitend gezamenlijk bevoegd (art. 4:142 lid 2 BW). X is tevens tot bewindvoerder benoemd over de erfdelen van de minderjarige kleinkinderen (art. 4:153 BW). Stiefzoon X dient diverse verzoeken in bij de rechtbank. Deze strekken er onder meer toe dat een derde (A) wordt benoemd tot vereffenaar en subsidiair tot de schorsing en het ontslag van dochter Y als executeur. Voor het geval het verzoek tot ontslag van Y wordt ingewilligd, verzoekt hij tevens het ontslag van hem (X) als executeur en de benoeming van een derde (A) tot executeur. Meer subsidiair verzoekt X de rechtbank om de executeurswerkzaamheden tussen hem en Y te verdelen.

De rechtbank constateert dat dochter Y stelt dat de nalatenschap ruimschoots voldoende is (waarover door X ook niet anders is gesteld) zodat de beneficiaire aanvaarding niet leidt tot het intreden van de wettelijke vereffening en het einde van de taak van de executeurs (art. 4:202 lid 1 onder a BW). Het op artikel 4:203 lid 1 onder a BW gebaseerde verzoek van X tot benoeming van een vereffenaar wordt derhalve afgewezen wegens gebrek aan daartoe strekkende grondslag.

Ter zake van de subsidiaire en meer subsidiaire verzoeken is op grond van artikel 4:149 lid 1 aanhef en onder f BW en artikel 4:142 lid 3 BW niet de rechtbank, maar de kantonrechter bevoegd om daarvan kennis te nemen. Volgt doorverwijzing naar de kantonrechter.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 20-01-2022

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2022:600

Zaaknummer: C/10/622793 / HA RK 21-886

Rechters: C. van Steenderen-Koornneef

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Geen vaststelling loon in beschikking benoeming vereffenaar.

Uit het huwelijk van A en B zijn drie kinderen geboren: C, D en E. Na het overlijden van vader A is het gezag van moeder B over haar twee minderjarige kinderen D en E voorlopig geschorst, is X belast met de voorlopige voogdij en is Y tot bijzonder curator benoemd. Op verzoek van Y benoemt de rechtbank X tot vereffenaar in de beneficiair aanvaarde nalatenschap (art. 4:203 lid 1 BW). De rechtbank gaat daarbij voorbij aan het door X gemaakte voorbehoud dat hij de benoeming enkel wil aanvaarden als in de benoemingsbeschikking wordt bepaald dat de kantonrechter het loon volgens de Recofa-normen vaststelt. Dat wil zeggen ongeacht het saldo van de nalatenschap en/of instemming van de erfgenamen/deelgenoten.

De rechtbank wijst erop dat anders dan bij een positieve nalatenschap (art. 4:218 lid 1 jo. art. 4:221 lid 2 BW) het vereffenaarsloon (bij een negatieve nalatenschap) wordt vastgesteld door de kantonrechter voordat de uitdelingslijst door de vereffenaar is neergelegd (art. 4:206 lid 3 BW). Bij een positieve nalatenschap komt de kantonrechter pas om de hoek kijken als de vereffenaar het loon niet samen met de erfgenamen wil vaststellen of daarover met hen geen overeenstemming bereikt.

Ter zake van het eveneens door hem ingediende verzoek tot de benoeming van een vereffenaar van de door het overlijden van A ontbonden huwelijksgemeenschap, verklaart de rechtbank Y niet-ontvankelijk. Dit verzoek kan uitsluitend worden ingediend door de vereffenaar van de nalatenschap (art. 4:213 BW).

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 21-01-2022

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2022:601

Zaaknummer: C/10/630711 / HA RK 21-1445

Rechters: C. van Steenderen-Koornneef

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Rechtbank oordeelt dat overgeboekt geld geen kostenvergoeding, maar een in aanmerking te nemen gift is.

Uit de summiere feiten blijkt vereenvoudigd en verkort weergegeven dat B (in casu de eiser) in 2019 aanspraak maakt op zijn legitieme in de nalatenschap van erflaatster. In dat kader is A namens B gesommeerd om de stukken over te leggen die nodig zijn om de legitimaire massa (art. 4:65 BW) te berekenen. Uit de uitspraak kan worden afgeleid dat A een zoon van overledene, executeur en een van de gedaagden is. Kennelijk laat A dit achterwege want in 2020 volgt een gelijksoortig bevel aan hem door de rechtbank. Of aan dit bevel gehoor is gegeven, kan de rechtbank niet vaststellen. Op vordering van B is thans aan de orde de berekening van diens legitieme portie/legitimaire massa. Het conflict spitst zich onder meer toe op een opname van een bedrag ad € 10.000 en een overboeking van de bankrekening van erflaatster naar zoon A van € 47.500. Beide transacties vonden plaats tijdens het leven van erflaatster.

Zonder dat zij de beschikking heeft over de bankafschriften en bij gebreke aan verdere gegevens, veronderstelt de rechtbank dat omdat alleen A van erflaatsters kinderen nog contact met haar had, A dit geld heeft opgenomen. Aangezien een nadere toelichting door zoon A ontbreekt, neemt de rechtbank vervolgens aan dat zoon A de gelden voor zichzelf heeft gebruikt. Daarom merkt de rechtbank de € 10.000 aan als een in aanmerking te nemen gift (art. 4:67 BW).

De overboeking van € 47.500 diende volgens A ter dekking van door hem ten behoeve van de erflaatster gemaakte kosten. Het gaat over notariskosten voor het opstellen van een testament alsmede kosten voor zaken als pedicure, kapper, huishoudelijke hulp, tuinman, boodschappen, maaltijden aan huis, rolluiken, reiskosten, enzovoort. De rechtbank behandelt alle kostenposten en stelt dat deze met uitzondering van € 1.000 aan reiskosten (mede wegens onvoldoende onderbouwing) als in aanmerking te nemen gift moeten worden gezien.

Per saldo dient € 56.500 (€ 10.000 + € 46.500) als door zoon A ontvangen giften te worden meegenomen bij de berekening van de legitimaire massa en legitieme portie.

De rechtbank stelt de legitieme vordering vast, kent daarover wettelijke rente toe vanaf het

tijdstip in 2019 dat B aanspraak maakte op zijn legitieme en veroordeelt A in zijn hoedanigheid van executeur tot betaling daarvan.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 26-01-2022

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2022:701

Zaaknummer: C/03/264704 / HA ZA 19-273

Rechters: I.M. Etman

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Vervalt het legaat van een niet (volledig) tot de nalatenschap behorend goed?

Na de opeenvolgende overlijdens van hun vader en moeder zijn twee zussen ieder voor de helft gerechtigd tot een viertal woningen en (de saldi) van een vijftal bankrekeningen. In de meer dan tien jaar die na het overlijden van moeder zijn verstreken, zijn de zussen niet tot overeenstemming gekomen over de wijze van verdeling van de nalatenschap(pen) c.q. de genoemde goederen. Getwist wordt onder meer over de geldigheid van een door moeder aan zus A gelegateerd levenslang recht van gebruik en bewoning van twee van de woningen. In hoger beroep bestrijdt zus A het oordeel van de rechtbank dat dit legaat geen effect sorteert nu moeder (slechts) voor het een derde onverdeeld aandeel eigenaar was van beide woningen.

Het hof constateert dat het legaat in ieder geval voor een derde deel geldig is. Ter zake van het overige twee derde onverdeeld aandeel is de vraag of het legaat vervalt omdat (dit deel van) het gelegateerde niet tot de nalatenschap behoort (en overigens ook nooit volledig aan moeder heeft toebehoord), dan wel geldig is indien uit het testament is af te leiden dat moeder het legaat desondanks heeft gewild (art. 4:49 lid 1 BW). Zus A is er niet in geslaagd dit laatste te bewijzen. Zij heeft, zo het hof, verzuimd toelichting te geven over hetgeen moeder wist ter zake van de (onverdeelde) eigendomsverhoudingen van de woningen en of moeder zich hiervan bewust was bij het opmaken van het testament. Ook is nagelaten inzicht te geven in de verhoudingen die moeder kennelijk wilde regelen (art. 4:46 lid 1 BW) en hetgeen de passerend notaris over een en ander zou kunnen verklaren. Het hof oordeelt derhalve dat het legaat voor twee derde onverdeeld deel vervalt, en houdt met de waarde van het overige een derde deel rekening bij het bepalen van de wijze van verdeling van de woningen.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 08-02-2022

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2022:954

Zaaknummer: 200.265.404/02

Rechters: J.H. Lieber, M.H.H.A. Moes en R.E. Brinkman

Wetsartikelen: